

Gymnázium Přírodní škola, o.p.s.
Profilová práce — třída Mí
Vyšší stupeň studia
2020/2021

Markéta Novotná

Ilustrace knihy Uhlem

Vedoucí práce: MgA. Markéta Oplištilová

Datum odevzdání: 5. února 2021

Poděkování

Chtěla bych na začátek moc poděkovat za spolupráci v celém procesu a velkou podporu autorce knihy, kterou jsem měla možnost ilustrovat, Rozálii Kopecké, za velkou pomoc a ochotu také děkuji své vedoucí práce MgA. Markétě Oplištilové, za pomoc s pochopením konceptu ilustrace a knižní grafiky odborné konzultantce BcA. Marii Novotné. Svě kamarádce a studentce knižní grafiky Evě Havlové za půjčením knih.

Obsah

Abstrakt	1
Abstract	1
Úvod.....	2
Postup práce a metodika.....	3
Příprava a ilustrování.....	3
Zpracování do elektronické podoby	5
Z knihy kniha.....	6
Knih a její tvorba	8
Formát.....	8
Vazba	8
Formátování knihy, vnitřní obsah.....	9
Písmo	10
Ilustrace, její proměny a má inspirace.....	12
Ilustrace dříve a dnes	12
Inspirace.....	12
Závěr.....	15
Použitá literatura	15

Abstrakt

Tématem mé práce je proces ilustrace knihy a jejího celkové grafického zpracování. Má za úkol čtenáři přiblížit, jak taková ilustrace vzniká a co vše její tvorba obnáší, jak se tvořila dřív a jak se dá různě tvořit dnes. Také se věnuje grafickému zpracování knih obecně. Hlavním výstupem této práce je však mnou ilustrovaná kniha básní Rozálie Kopecké, na které jsme si obě celý proces tvorby knihy vyzkoušely.

Abstract

The topic of my work is the process of illustrating a book and its overall graphic processing. Its task is to show the reader how such an illustration is created and what its work entails, how it was created before and how it can be created in different ways today. It is also about graphic design of books in general. The main output of this work, however, is a book of poems by Rozálie Kopecká, illustrated by me, on which we both experienced the whole process of creating a book.

Úvod

Tématem mé práce byla ilustrace a techniky s ní spojené a to, jak reálně vypadá proces ilustrování od začátku až do konce. Tento proces jsem si také chtěla na vlastní kůži vyzkoušet. Hlavním výstupem mé práce měla být ilustrovaná kniha. Tuto knihu jsme chtěly vytvořit s Rozálií Kopeckou, ona jako spisovatelka básní a já jako jejich ilustrátorka.

Vzhledem k tomu, že jsem doposud žádné zkušenosti s ilustrací neměla, se má práce věnuje nejen ilustraci samotné, ale i všemu, co k ní patří. Tím je míněno studium ilustračních technik, jejich praktické vyzkoušení a následné zpracování ilustrací do elektronické podoby a další věci, o kterých se dočtete v této práci. Má práce také obsahuje teoretickou, rešeršní část, kterou jsem prováděla před samotným procesem a jež se týká knižní grafiky a inspirace u různých ilustrátorů.

Toto téma jsem si vybrala, protože mě ilustrace zajímají, ráda je vidím v knihách a chtěla jsem si tedy ilustrování také sama vyzkoušet. Cílem bylo ale také seznámení se s různými způsoby, jak se dá ilustrace provádět, s různými grafickými technikami a s tím, jak se s nimi následně pracuje až do fáze, kdy z toho vznikne kniha. Finálním a hlavním cílem bylo pak ilustrovat knihu básní Rozálie Kopecké a dovést ji do elektronické podoby tak, aby se dala tisknout, nejlépe ji vydat, případně alespoň pár kusů vytisknout a svázat svépomocí.

Postup práce a metodika

Ve své práci se věnuji ilustraci, má metodika ale neobsahuje jenom samotné vytváření těchto ilustrací, ale i dlouhý proces předtím a potom.

Příprava a ilustrování

Nejdříve jsem se snažila přijít na to, jak různě se dá ilustrace provádět. K tomu jsem využila nejen odbornou literaturu a články na internetu, ale i jsem se přímo věnovala prohlížení knih, ve kterých ilustrace jsou. Ty pro mě sloužily jako velká inspirace pro další fázi procesu.

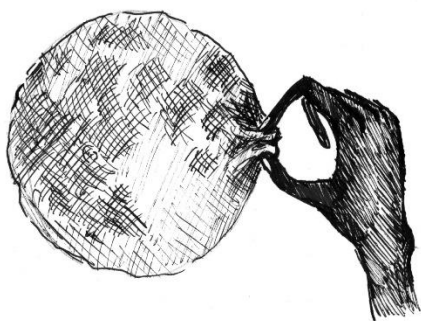
Touto fází bylo právě zkoušení různých způsobů, jak ilustraci provádět. Ilustrace má skoro neomezené možnosti, v dnešní době se dají dělat ilustrace jak čistě v ruce, tak čistě elektronicky, nebo kombinací obojího. Já jsem přemýšlela hlavně nad tím, co by se hodilo ke knize, ke které mám ilustrace vytvářet, nejen po formální, ale i po obsahové stránce. A protože autorkou knihy je Rozálie, mluvila jsem o tom s ní a radila se, co by se tam podle ní hodilo. Také má vedoucí práce mi velmi pomohla srovnat si, co ilustracemi vlastně chci vyjádřit a jakou úlohu by v knize měly plnit.

Při volbě technik jsem také samozřejmě musela přemýšlet o tom, zda jsou reálně proveditelné vzhledem k pomůckám. Věřím, že bych měla pestřejší paletu nebýt pandemie Covidu-19, který ji omezil čistě na techniky, které mohu provádět doma.

První technikou, kterou jsem si zkoušela, byla technika linorytu, která má blízko k ilustračním technikám, které se používaly dřív, než se na sázení knih daly používat počítače. Ze školy jsem si vypůjčila pomůcky – lino, do kterého jsem ryla, a rycí dlátka. Do fáze vytisknutých obrázků se však moje linoryty nedostaly, nebylo se totiž možné dostat někde, kde by byl lis, na kterém bych si obrázky mohla natisknout. Proto zde není žádná názorná ukázka mých linorytů.

Dále jsem pokračovala s technikami o mnoho jednoduššími na vybavení. Ve dvou následujících technikách jsem pracovala s tuší. První z nich byla obyčejná kresba tuší na tvrdý papír. Postupovala jsem tak, že jsem dělala velmi jemné a nepřiliš výrazné tahy, také proto jsem vůbec nepoužívala štětec, ale jenom perko. Bylo to proto, jakou mají básně, které jsem

ilustrovala, atmosféru, přišlo mi důležité zachytit určitou jemnost a neurčitost básní. Ukázky obrázků jsou na obrázku číslo 1 a 2, oba ke stejné básni.

Obrázek 1 – ukázka kresby tuší

Obrázek 2 – ukázka kresby tuší

Obrázek 3 – ukázka rytí do tuše

Obrázek 4 – ukázka rytí do tuše

Třetí technika byla v něčem dost podobná té první. Šlo o rytí do tvrdého papíru, který byl pokryt černou vrstvou tuše. Pod touto vrstvou tuše však musela být ještě vrstva vosku, aby se tuš nevsákla do papíru a dalo se do ní rýt. Ryla jsem obyčejným perkem na tuš, takže jsem mohla dělat malé detaily. Výhodou této techniky bylo pro mě to, že vytahujete světlo ze tmy a na rozdíl od linorytu, či jiných rytů, vidíte obraz rovnou pod svýma rukama takový, jaký

bude. O této metodě jsem přemýšlela hodně, protože se mi vizuálně velmi líbila a přišlo mi, že se hodí i ke stylu básní, nakonec jsem se ale rozhodla pro čtvrtou techniku, kterou je kresba uhlem. Uhel je mi blízký v tom, že to, co nakreslíte, má určitou volnou podobu a nemá nějaké pevné ohraničení. Kreslila jsem přírodním uhlem na papír s tvrdší gramáží, pak jsem k tomu používala už jen plastickou gumu a fixativ.

Má práce probíhala tak, že jsem si nejdřív důkladně pročetla danou báseň, v mnoha případech se i s Rozálií poradila o tom, co chtěla tou básní vyjádřit. Ilustrace v tomto případě často slouží jako určité doplnění básně, která by jinak mohla být zcela nepochopená, o čemž se můžete přesvědčit při jejím prohlížení. Proto bylo také tak důležité, aby o těch ilustracích rozhodovala autorka básní. Pak jsem začala s návrhy, které jsem dělala také uhlem – obvykle se návrhy dělají tužkou, ale vzhledem k nenáročnosti kresby uhlem pro mě tento způsob byl nejvhodnější. Z návrhů jsem pak vybrala ten, co se mi líbil nejvíc, a přepracovala ho do finální podoby. Ilustrací k některým básním bylo mnohem více než jedna, musela se tedy jedna na závěr vybrat.

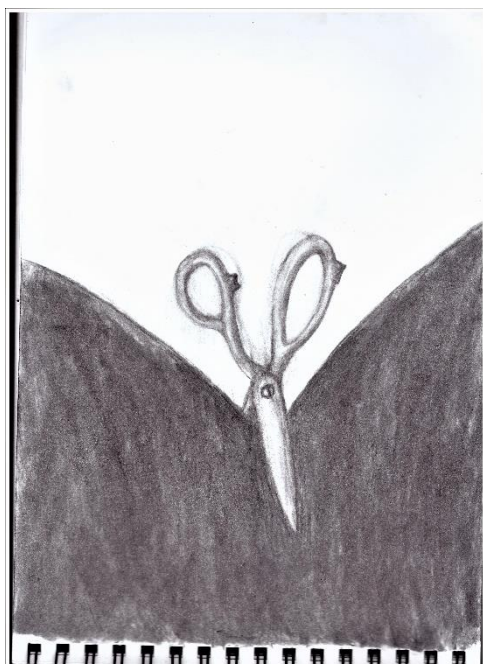
O tom, kterou metodou budu básně ilustrovat, rozhodla především jejich autorka, protože bylo potřeba, aby splňovala její představu. I finální výběr toho, které ilustrace v knize budou a které ne, bylo z velké části také na ní.

Zpracování do elektronické podoby

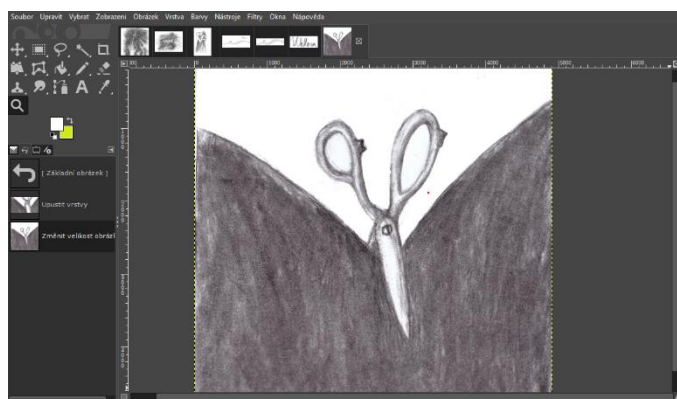
Obrázky na papíře by jako ilustrace však rozhodně nestačily. Další část procesu tedy spočívala ve zpracování v počítači. Co nejpečlivěji jsem tedy ilustrace naskenovala tak, aby bylo na obrazovce vidět vše, co je doopravdy na papíře, a mohla jsem je upravovat.

Tento proces není pro amatéra vůbec nic jednoduchého. Dobrý Photoshop od firmy Adobe, který používají profesionálové, je velmi drahý. Já jsem se tedy snažila použít nějakou vhodnou alternativní variantu. Zjistila jsem, jak se pracuje s programem GIMP, konkrétně verzí 2.10.22, což je program, který je zcela zdarma a funkce má velmi podobné jako Photoshop, v kvalitě tedy tak velký rozdíl není. Nějakou dobu jsem se snažila přijít na to, jak se s ním pracuje, většinou podle YouTube, protože některé funkce jsem sama od sebe nechápala.

Po seznámení se fungováním tohoto programu jsem v něm postupně upravila všechny naskenované obrázky. Na obrázku 1 je původní naskenovaná verze jedné z mých ilustrací a na obrázku 2 je již zpracovaná verze v programu i s ukázkou toho, jak program vypadá.

obrázek 5 – naskenovaná ilustrace,
neupravená

Obrázek 6 – upravená ilustrace v programu GIMP

Po zpracování jsme obrázky daly dohromady s texty a nasázely knihu v programu InDesign. Obálku jsme navrhovaly tak, aby co nejvíce korelovala s obsahem knihy, a proto je také všechno kromě našich jmen na ní nakresleno uhlem.

Z knihy kniha

Nakonec jsme samozřejmě chtěly, aby naše kniha byla opravdovou knihou. Přemýšlely jsme tedy nad variantami, které máme. Celá situace se nám lehce zkomplikovala tím, že kvůli pandemii bylo vše zavřené. Tím pádem výběr papíru nebo třeba i jen půjčování si nějakých odborných knih nebylo tak jednoduše možné.

Možnosti tedy byly následující: za prvé knihu vydat v nějakém vydavatelství, což jsme ale usoudily, že v našem případě, kdy si jen něco takové poprvé zkoušíme, není zrovna vhodné řešení. A finanční stránka při rozhodování bohužel také musela hrát roli. Za druhé, a to je opačný extrém, jsme si mohly knihu vytisknout a pak ji samy sešít. Tuto variantu jsme od začátku braly v potaz, ale optimální nebyla proto, že by se pak jednoduše stalo, že se od sebe knihy budou velmi lišit a bude jich jen pár. Třetí možnost bylo ji nechat v nějaké firmě vytisknout a sešít. A pro tuto možnost jsme se také nakonec rozhodly. Problém samozřejmě byl, že jsme si nemohly například papír vybrat samy či si prohlédnout, z čeho by se dělala obálka. To ale nebylo možné kvůli pandemii ani u jedné z možností. S firmou jsme ale o konkrétních možnostech bavily a snažily jsme se to co nejvíce domluvit tak, aby kniha vypadala podle našich představ.

Firma, kterou jsme si vybraly, se jmenuje Carter. Hledaly jsme různé možnosti, ale tahle se nám zdála být nejsympatičtější po všech stránkách. Poté jsme si dle jejích konkrétních požadavků na knihu s formátem A6, který jsme si předem zvolily, připravily podklady pro tisk a poslaly je do dané firmy na zpracování.

Kniha a její tvorba

V této kapitole bych se ráda zamyslela nad tématem knihy a její tvorby teoreticky a zaměřila se na rozsáhlé možnosti toho, jak kniha může vypadat. Kniha může mít nekonečně mnoho podob a každý detail, ať sebemenší, se na ní nějak odrazí. Při tvorbě knihy je tedy důležité se zamýšlet nejen nad obsahem, ale z hodně velké části nad tím, jak kniha bude vypadat. Jsou lidé, kteří se žijí jen grafickou úpravou knih (a tím nemyslím ilustrátory). Jak se píše v knize *Knihy a typografie*, lidé si často představují, že kniha vzniká v tiskárně nějakého nakladatelství bez nějaké velké intervence někoho dalšího.¹ Důležité je si ale uvědomit, jaké všechny věci při tvorbě takové knihy hrají roli.

Formát

Formát je první věc, na kterou se člověk, co navrhuje nějakou knihu, musí zaměřit. Vždycky je potřeba se ptát, jakou knihu navrhuji a kdo a jak ji bude číst. Když se člověk zamyslí, tak většinou beletrie bývá menší než A4, ale ne tak malá, abychom stránky museli obracet každých pár vteřin. Encyklopedie nebo atlasy zase bývají často opravdu velké, i větší než A4. Co mě ale zajímalo nejvíc, byla poezie. O poezii se naopak píše, že bývá menších formátů, tak, aby se vešla do ruky.² Mívá však mnoho forem, některé jsou více do šířky, často bývají naopak vysoké a úzké, to už záleží na autorech, nicméně představa velké knihy poezie s velkým prázdným prostorem zůstává asi pro mnoho z nás trochu zvláštní.

Vazba

Je mnoho možností, jak vazba knihy může vypadat. Primárně se ale dělí na dva druhy: na tvrdé desky a na ty měkké. Jakou vazbu kniha bude mít, se liší hodně podle jejího účelu. Tvrdé desky většinou budou u knihy, která je dražší, a brožura³ (či méně správně paperback,

¹ Pecina, *Knihy a typografie*, s. 38.

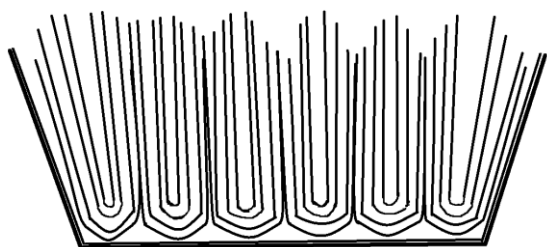
² Pecina, *Knihy a typografie*, s. 87.

³ Pistorius, *Jak se dělá kniha*, s. 74.

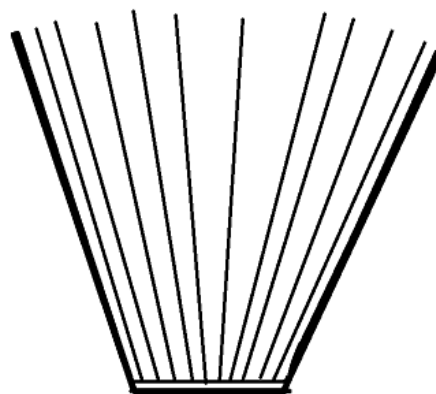
jak se většinou říká měkké, papírové vazbě), bude zas u knihy, kterou si chceme hlavně přečíst, a ne si ji vystavovat doma na polici a koukat se na ni dalších pár let. Tyto zákonitosti

ale neplatí zdaleka absolutně. I hodnotnější knihy mohou mít měkkou vazbu, která nemusí být nekvalitní. V Česku se používají především dva typy vazeb – měkká V2 a tuhá V8, což jsou ty, které vidíme obyčejně v obchodech.

Pro naši malou básnickou sbírku jsme se rozhodly pro typ vazby V4 s měkkými deskami. Rozhodly jsme se tak hlavně z toho důvodu, že naše kniha má málo stránek a je i malého formátu, tak jsme usoudily, že měkká vazba bude působit lépe. A V4 má navíc oproti V2 výhodu, že v ní stránky mnohem lépe drží.

Obrázek 7 – vazba V4 s měkkou šitou vazbou

Obrázek 8 – vazba V2 s měkkou lepenou vazbou

Vnitřní struktura

Vnitřní struktura knihy má určité zákonitosti, kterých se drží každá kniha. Svou básnickou sbírku jsme sice koncipovaly velmi volně, ale některých věcí se bylo podle nás potřeba držet. Je to potřeba především kvůli tomu, že na určité uspořádání, které je už dlouhou dobu ustálené, jsou všichni čtenáři již zvyklí a narušovat tuto strukturu by knihu pravděpodobně zneřehlednilo. Neznamená to však, že to něco změnit nejde. U své knihy jsme se například rozhodly, že nechceme číslovat stránky a bude nám stačit, že každá báseň má svou římskou číslici, kterou je pak v obsahu spojena s názvem básně. Názvy jsme se rozhodly nedávat přímo k básním samotným, protože by čtenáři prozradily to, na co se jinak bude muset snažit přijít sám.

Z tradiční vnitřní struktury jsme v knize zanechaly za prvé tzv. *impresum*,⁴ což je strana na začátku knihy, na které se uvádí některé úvodní informace o knize jako název, jméno autora či autorů, místo vydání, jméno ilustrátora a například nakladatelství, které jsme tam ale my dát nemohly, protože naše kniha nebyla vydána. Tato strana je podobná tiráži a říká se jí také *autorská tiráž*.⁵

Dedikace čili věnování není nic, co by v knize být muselo, ale přesto často bývá. My jsme se rozhodly také naši knihu věnovat, a to našemu bývalému spolužákovi a kamarádovi Simonovi, který od nás před dvěma lety odešel navždycky pryč a při dokončování naší knihy jsme si na něj mnohokrát vzpomněly.

Po hlavním textu, tedy básních, hned následuje *obsah*, kde jsou u nás čísla básní a k nim napsané jejich názvy. V některých knihách obsah ani být nemusí, často se například knihy beletrie neřadí na kapitoly a podobně, u nás to bylo důležité jenom z důvodu toho, že jsme chtěly dát názvy básní až nakonec a tím je pro všímavější čtenáře trochu ozvláštnit.

Poděkování se často uvádí na začátku knihy, my jsme ale usoudily, že by to byl pravděpodobně docela rušivý efekt, proto je u nás v knize až na konci.

Poslední tištěnou stranou, jako skoro ve všech knihách, je *tiráž*, na které jsou uvedené důležité informace, může se shodovat se stranou *impresum*, tak se to u většiny knih dělá například v Americe.⁶

Písmo

Velmi důležité je také zvolit si správné písmo. My jsme nechtěly, aby bylo písmo příliš extravagantní, ale aby korelovalo s obsahem i atmosférou ilustrací.

Písma lze vybírat mnohá, některá jsou autorizovaná a musí se za ně platit. Tak daleko jsme my nezašly, nejsme na to příliš vybíravé, proto jsme volily z písem, která jsou volně dostupná. Písma se většinou dělí na patková a bezpatková a pro nás bylo jasnou volbou písmo patkové, které se k Rozáliiným básním hodí mnohem lépe. Finální volbou bylo písmo s názvem Courier new italic, a to v kurzívě, a to ne z jiných než estetických důvodů.

⁴ Pecina, *Knihy a typografie*, s. 99.

⁵ Pistorius, *Jak se dělá kniha*, s. 47.

⁶ Pecina, *Knihy a typografie*, s. 99.

Ilustrace, její proměny a má inspirace

Ilustrace dříve a dnes

Ilustrace doprovázela knihu už od jejích dávných počátků. V době rukopisů se iluminace musely provádět ručně v každé kopii,⁷ pro nás je tu relevantní situace od vynálezu knihtisku. V renesanci tak vznikla otázka, jak kromě písma reprodukovat i ilustrace. Přirozeně se tak stalo, že byla nejpoužívanější metodou technika dřevořezu. Byla to technika, která se dala přirozeně docela jednoduše reprodukovat, a ještě k tomu byla velmi dostupná, pomůcky jako různá dláta a dřevo totiž nebylo těžké sehnat, což byly důvody, proč byl dřevořez tak rozšířený. Další starou rozšířenou technikou byl mědiryt, který ale funguje opačně než dřevořez, tiskne se totiž z hloubky, tím pádem ale také opačně, než se dříve tisklo písmo, proto také bylo lehce komplikovanější tyto mědirytové ilustrace tisknout dohromady s textem.⁸ Postupně se však různé techniky hloubkového tisku vyvíjely až k technikám leptané grafiky, suché jehly a dalším, které pak šly například tisknout vícebarevně.

Od vynálezu počítače se všechno skokově změnilo, vydávat knihy bylo najednou mnohem jednodušší a varianty pro knižní grafiku najednou neměly skoro žádné limity. Můžeme tedy mít knihu ilustrovanou jak tradiční technikou mědirytu, tak koláží seskládanou z fotografií a kreseb celou upravenou na počítači. Možnosti jsou tedy velké a člověk se v nich snadno ztratí, proto si musí dobře stanovit, jaký je jeho záměr.

Inspirace

Já jsem si vybírala techniku hlavně podle toho, co se dle mého pohledu nejvíce hodilo k básním, které jsem ilustrovala. Nejdříve jsem se ale potřebovala inspirovat u některých ilustrátorů, abych si dokázala lépe představit, jak se s ilustrací dá různě nakládat.

Začala jsem u knih, které mám doma, a snažila jsem se na ně dívat z trochu jiné perspektivy. Prohlížela jsem si detaily všech ilustrací a dívala jsem se, jaké techniky jednotliví autoři používají. Mnohé knihy z naší knihovny jsou velmi staré, po prarodičích, ty pro mne byly ale také velkou inspirací. Velmi se lišily od těch ostatních, které jsem často také hledala na internetu.

⁷ Staňková, *Dějiny knižní kultury a grafického designu* I, s. 54.

⁸ Staňková, *Dějiny knižní kultury a grafického designu* I, s. 111.

Z těchto starších ilustrátorů mě oslovil například František Koliha a jeho ilustrace ke knihám Dostojevského vydaných okolo roku 1930. Ze známých českých ilustrátorů to byl jistě také spisovatel a umělec Josef Čapek, jehož díla jsou obecně velmi známá. Dalším velmi známým českým autorem, jehož díla se mi velmi líbila, je Josef Váchal, který také působil v podobné době jako dva předchozí umělci a byl velmi uznávaným českým grafikem. Mému stylu nejbližší byl asi Vlastislav Hofman, který ilustroval některé knihy jen tužkou, a právě lehký nádech a jemná neurčitost jeho ilustrací mě hodně inspirovala.

Ze zahraničních ilustrátorů mě zaujala především jedna kniha, a tou jsou *Proměny Publia* Ovidia Nasa s ilustracemi od Pabla Picassa. Jeho díla jsou slavná po celém světě, ale rozhodně není známý svými ilustracemi, věnoval se obecně mnoha uměleckým směrům i řemeslům. Přesto tato kniha na mě udělala opravdu velký dojem.

Od výše zmíněných autorů jsem si prohlížela především ilustrace, které jsou prováděné tradičnějšími technikami a černobíle, často to byla například kresba tuší nebo linoryt. Já jsem se ale chtěla inspirovat i ilustracemi, které jsou provedeny méně tradičně nebo alespoň barevně, a to byly většinou díla mnohem mladší.

První knihou, která mě nejvíce oslovila ve smyslu provedení, byla proslule známá kniha Karla Čapka *Válka s mloky*, konkrétně její vydání z roku 1965. Ilustrace provedl Theodor Rotrekl, ale obálku a mnoho grafických úprav provedl Václav Bláha. Dnes je taková kniha, jako je tahle, vcelku normálním jevem, ale možnosti knižní grafiky v roce 1965 byly úplně jiné, než dnes. Po přečtení této knihy jsem zjistila, že získala v roce 1965 první cenu za ilustraci a typografickou úpravu v národní soutěži pro Mezinárodní výstavu knižního umění v Lipsku.⁹

Dalšími mladšími autory, kteří mě inspirovali, byl například František Štorm a jeho lehce šílená, ale hlavně zajímavá díla, nebo Jindřich Janíček. Také Stanislav Setinský, jehož díla se mi hodně líbí a který ilustroval i knihu našeho pana ředitele Františka Tichého, s čímž měl, myslím, velké štěstí, protože pravděpodobně přičiněním jich obou získala ocenění Magnesia Litera.

Z básnických sbírek se mi velice líbila kniha *Světlo v ráně* Milana Ohniska, za kterou před pár lety také získal Magnesii Literu za poezii. Ilustrace v této knize se velmi liší od těch, které jsem kreslila já, ale kniha mne inspirovala především atmosférou, kterou vyzařuje jak text, tak ilustrace k němu. Autorem ilustrací je Viktor Pivovarov, ruský výtvarník, který žije v Praze.

⁹ Čapek, *Válka s mloky*, vyd. 1965, dodatek pod tiráží.

Prohlížela jsem si i jeho další díla, která mi přišla velmi zajímavá. Kromě toho jsem listovala mnoha dalšími knihami, ne všechny mě však tak oslovily.

Závěr

Celá práce byla zakončena vytisknutím námi vytvořené knihy, což bylo již od začátku naším hlavním cílem a který se nám tedy podařilo splnit. Byl to dlouhý proces, při kterém jsme se toho mnoho dozvěděly a naučily. Pro mě bylo osobně zajímavé nejen ilustrování samotné, ale i to, že jsem mohla spolupracovat na projektu s někým, na kom výstup celé práce bezprostředně záleží a bez nějž se nemůžete pohnout z místa. Byla to velká motivace pro mě se snažit, aby výsledek měl co nejlepší podobu, protože jinak bych zklamala nejen sebe, ale z velké části i svoji spolupracovnici Rozálii.

Tvorba knihy se mi stala mnohem bližším tématem, než byla předtím, a jsem vděčná za zkušenost, jako je tahle. Myslím si, že bych se k takové práci jinak než tímto způsobem nedostala. Naši knihu pokládám za hezký pokus vytvořit něco tak složitého a myslím, že máme hodně co zlepšovat. Alespoň jsme do procesu tvorby mohly podívat a zažít si jej na vlastní kůži.

A co se tedy povedlo? Povedlo se mnohé. Všechny své cíle stanovené na začátku práce jsem splnila, jediné, co jsme na začátku chtěly a co se nepovedlo, bylo knihu vydat v nějakém vydavatelství. Uznaly jsme totiž, že naše kniha je příliš amatérský kousek na to, aby z ní byla opravdová vydaná kniha.

A co bude dál? Dál bude pár výtisků knihy k dispozici v naší školní knihovně, kde se na ni budou moct podívat všichni, kdo budou chtít, a třeba se díky ní i inspirovat k nějaké vlastní tvorbě. Dále bude jako příloha k mé práci ve formě PDF na webu školy, kam se na ni může také kdokoli podívat, a když bude chtít, třeba si ji i vytisknout a svázat. Teoretická část práce je psaná tak, aby ten, koho zajímá její téma, mohl nahlédnout do procesu tvorby ilustrace, do toho, co obnáší vytváření knihy, a do mojí osobní zkušeností s tím. Doufám, že snad bude někdy někomu takovému ku prospěchu.

Použitá literatura

Odborná literatura:

Staňková, Libuše, *Dějiny knižní kultury a grafického designu*, 1. díl, Praha: Nakladatelství grafické školy, 2012.

Staňková, Libuše, Jánská, Lenka, Císler, Jiří, *Dějiny knižní kultury a grafického designu*, 2. díl, Praha: Nakladatelství grafické školy, 2012.

Pecina, Martin, *Knihy a typografie*, Brno: Host, 2012.

Pistorius, Vladimír, *Jak se dělá kniha*, Příbram: Pistorius & Olšanská, 2011.

Inspirační zdroje:

Dostojevskij, Fjodor M., ilust. František Koliha, *Věčný manžel a Chudí lidé*, Praha: Rodinná knihovna, 1929.

Foglar, Jaroslav, ilust. Jindřich Janíček, *Dobrodružství v Zemi nikoho*, Praha: Albatros, 2019.

Tichý, František, ilust. Stanislav Setinský, *Transport za věčnost*, Praha: Baobab, 2017.

Ohnisko, Milan, ilust. Viktor Pivovarov, *Světlo v ráně*, Brno: Druhé město, 2016.

Čapek, Karel, ilust. Theodor Rotrekl, *Válka s mlouky*, Praha: Státní nakladatelství krásné literatury a umění, 1965.

Czechdesign: Ilustrace [online], dostupné na:

https://www.czechdesign.cz/ilustrace?fbclid=IwAR00_x_Ait8p1v0AyOD7NwezdX95ByYZDfRL6cfukkrMQGBsF9aIaLeWHPU

Umprum: Ateliér ilustrace a grafiky [online], dostupné na:

<https://www.umprum.cz/web/cs/grafika/ilustrace-a-grafika>

Moravská galerie [online], dostupné na: http://sbirky.moravska-galerie.cz/dielo/CZE:MG.B_4669

Wikipedia: Josef Váchal [online], dostupné na:

https://cs.wikipedia.org/wiki/Josef_V%C3%A1chal